

Brug for, og hvor store Lønninger skulle de have, og saa anfætte vi de Præster og give dem de Lønninger, og vi spørge ikke, om den Lønning, som den Præst, der sendes over paa en fattig Egn i Jylland faar, er større eller mindre end den, som den Præst havde, som han følger efter i Jylland efter de nuværende Forhold. Man forlanger ikke, at den fattige Kommune paa Jyllands Hede, der nu for Tiden for Exempel ikke yder mere end 2,000 Kr. gennem Tiender og deslige til Lønning af sin Præst, skal yde en særegen Indbetaling til Statskassen af et Par Tusind Kroner, fordi den Præst, der for Fremtiden sendes derover, faar en fast Lønning efter Lovforslaget af 4,000 Kr. i Pengeløn, og det er med Rette, at man gjør det. Thi Et af Lo: Enten høre Tiendeafgifterne til Gjenfæderne, saaledes at der ikke kan disponeres over dem uden vedkommende Kommunes eller Menigheds Samtykke til Lønning af Præsterne andre Steder — og i saa Tilfælde kan overhovedet hele Løven og I saa gennemføres — eller ogsaa maa man betragte det saaledes, som om de Indtægter, der nu henligge til Geistligheden, gaa over til Lønning af Geistligheden, saaledes at Staten kan disponere over dem til Geistlighedens Lønning i det hele Land; men da er der ikke større Grund til at gjøre Adskillelse mellem Kjøbstads- og Landkommuner, end mellem den ene og den anden Landkommune. Iøvrigt skal jeg bemærke, at for Kjøbstædernes Vedkommende stiller Sagen sig efter en foreløbig Undersøgelse saaledes, at der i og for sig, selv om Offer og Accidens'er fradrages, vil være saa betydelige Midler tilstede, at de omtrent ville kunne lønne de Præster, der skulle ansættes i Kjøbstæderne, men det er den hele Grundbetragtning, hvorfra man ikke blot i det nuværende Udvalg, men ogsaa ved tidligere Forslag er gaaet ud, som efter min Formening hviler paa en fuldstændig skjæv Opfattelse. Den anden Side af Sagen, som særlig er fremdragen i Udvalget, er den Maade, hvorpaa der skulde kunne disponeres over Præstegaardsjorderne, som skulle bortfælges. Man har der indsat en Bestemmelse, gaaende ud paa, at de skulle sælges paa en vis Maade, saaledes at man navnlig kom til at danne mindre, selvstændige Jordbrug paa en Lunde Hartkorn og derunder. Denne Tanke har noget Tiltalende ved sig, og det Mindretal, for hvilket jeg fører Ordet, har heller ikke fundet sig opfordret til at udtale sig bestemt mod denne Tanke overhovedet, men et andet Spørgsmaal er, om ikke Flertallet ved den Maade, hvorpaa det har fremskillet Sagen, noget for ensidig har forfulgt det Maal, som det mulig har stillet sig for. Det er, tror jeg, Noget, der fortjener Paaagt, og som ogsaa fortjener at undersøges, at man, saavidt det kan lade sig gjøre uden Ulempe i andre Henseender, søger at indrette det

saaledes, at der paa Grundlag af Præstegaardsaavlingen kan opstaa mindre, selvstændige Jorder, men man bør, tror jeg, ikke affatte Bestemmelsen saaledes, at man derigennem mulig kunde komme til at hævde Bort salg af disse Jorder paa den for Statskassen fordelagtigste Maade. Mindretallet har derfor heller ikke sluttet sig til dette Forslag, det har kun villet tage den almindelige Reservation, som jeg her har udtalt, idet man iøvrigt, som allerede bemærket, ifølge den Maade, hvorpaa Sagen er kommen til at foreligge, til sin egen Beklagelse væsentlig har maattet indtage den mere negative Stilling ikke at kunne anbefale det Lovforslag, som er indbragt, og som anbefales af Udvalgets Flertal.

Alberti: Den ærede Forslagsstiller (Berg) maa vel have somhyggelig udspiedet Lovforslagets Fremtid, og naar han ikke kan haabe paa nogen lykkelig Gjennemførelse af det, i alt Fald i denne Samling, saa kan jeg for mit Vedkommende vel ogsaa uden at bebreides Noget vedkende mig den samme Mening. Jeg skal derfor fatte mig i stor Korthed. Udvalgets Mindretal, som jo egentlig danner den ene Side her i Salen, nærmest sluttende sig til Ministeren og Landssthinget, har jo slet ikke villet gaa ind paa dette Lovforslag. Det staar i Betænkningen, og den ærede sidste Taler vedkender sig jo paa Mindretallets Vegne den samme Mening. Utsaa, fra den Side er der jo en aabenbar Modstand og Krig mod Forslaget. Dette undrer mig iøvrigt ikke, thi, naar jeg mindes, hvad den ærede sidste Taler jo har haft saa meget imod, nemlig at der i Lovforslaget gives Udsigt til en Tiendeafløsning, og, naar han, uagtet dette er foreslaaet udstemt endog med Forslagsstillerens Bifald, desuagtet ikke vil gaa ind paa Lovforslaget, saa tror jeg, at han har en principiel Antipathi imod det. Den ærede Taler vil ikke forfølge Geistligheden med 900,000 Kr., eller hvorfor ikke sætte det lige til en Million, til Fordel for Statskassen. Den ærede Forslagsstiller paa sin Side har sagt her idag, at han ikke fatte videre Betydning i Geistlighedens Lønningskasse eller Geistlighedens Lønningsfond, fordi den vilde blive tom. Naar der nu mellem Ordførerne for Udvalgets to Afdelinger er en Pengedistance af c. en Million Kr. — den ærede Taler for Viborg, Mindretallets Ordfører (Klein), siger jo, at Statskassen vinder en Million Kr. og den ærede Forslagsstiller, Lovforslagets Fader, siger, at Lønningsfonden vil blive tom, hvis den ærede Minister fik vedtaget en saadan —, saa tror jeg vistnok, det vilde være umuligt mellem 2den og 3die Behandling, hvis de 8 Maaneders Rigsdag virkelig skulde gaa ud til 10—11 Maaneder, det maa den ærede Minister selv bedst vide, at faae en Overenskomst i Ud-